

vendar bi se tako prehitro poslovil od Spodnjih Bohinjskih gora, ki so mi že drugi dan delale družbo. Nižje spodaj, preden se pot zopet dvigne proti gozdnati planoti, sem se moral še enkrat ustaviti, saj se je v dolini lesketalo Bohinjsko jezero in prvič sem ga lahko gledal s te strani. Vredno je bilo fotografiranja. Preostanek poti do Komne je bil kar pester, saj je teren valovit, ponekod poraščen z rušjem in redkim macesnovjem in skoraj vso pot lahko opazuješ zadnji del grebena, ki se konča na Bogatinskem sedlu 1803 metre visoko. Dom na Komni sem obšel in se še zadnjič

ustavil na robu gozda pod njim. Tu je bilo seveda konec miru in tišine, saj je široko uhojena pot v snegu dala slutiti, da je tod kar precej prometa. Do doline sem potem res ves čas srečeval manjše in večje skupine pohodnikov, ki so željno pogledovali proti koči: to jim je bil v glavnem končni cilj.

In spet sem pogrešal nežno pesem vetra na grebenu in škripanje korakov v deviškem snegu. Z vedno težjim korakom sem stopal v dolino in se pogrezal v sivo vsakdanjost. Tolažil pa sem se z mislijo, da bo treba slejkoprej zopet na pot.

BILO JE LANSKEGA MAJA V PERUJSKI CORDILLERI BLANCI

VZPON NA ARTESONRAJU

FRANCI HORVAT

V začetku tedna sva se zopet založila s hrano za teden dni in odpotovala v Caras. To mesto je oddaljeno od Huaraza 66 kilometrov in je obenem izhodišče za dolino Paron in Santa Cruz. Pri najemanju odprtega terenskega vozila sva imela kar nekaj težav. Prva ponudba je bila, da naju peljejo za 50 dolarjev, toda cena se nama je zdela previsoka, zato sva iskala naprej. V pokriti tržnici sva spoznala prijazno žensko, se pri njej odžejala, napolnila čutarici in zvedela za prevoz za 30 dolarjev. Spoznala naju je z lastnikom avta, ki je dobil šoferja, midva pa sva mu takoj plačala nekaj predujma, da je lahko kupil gorivo.

Iz Carasa do jezera Paron je 32 kilometrov makadama. Cesta se najprej prebije skozi mesto, nato pa se v serpentinah vzpenja do jezera. Z Jocotom sva na strehi, zraven prtljage: kot dva rimska legionarja. Vožnja je divja in razburljiva in pokrajina zelo lepa, saj se obdelana polja kar vrstijo drugo za drugim. Pri vходу v kanjon polj zmanjka in zamenjajo jih kaktusi in ostra trava. Stene naokoli so strme, visoke in porasle. Izstopa vitek stolp, podoben vrhovom v Patagoniji, ki sem ga krstil za perujski Fitz Roy.

Klanci so postajali vse bolj strmi in naši tovoti je začelo zmanjkovati sape, na nekem zavoju pa se je ustavila. Ne zmore več klanca. Potrebno se je bilo spustiti na bolj raven del in poskusiti znova. Ker ni bilo uspeha, smo obrnili vozilo in tako poskusili premagati klanec. Pa je bilo vse zastoj.

Voznik naju je pričel prepričevati, da je samo še nekaj minut do jezera. Pa se nisva dala, zato je poskusil znova. Uspelo mu je premagati klanec, toda naslednji je bil še bolj strm in zopet smo obstali nekje na sredi. Imel sem vsega dovolj in ga izplačal, kmalu pa sem se hudoval sam nase, da sva mu tako nasedla, kajti izkaza-

lo se je, da je bilo obljubljenih 10 minut pravzaprav tri ure - po hudi vročini, ko so pikali obadi, po težko prehodni poti in pod nahrbtnikom, težkim 35 kilogramov.

STRMA POT DO BAZNEGA TABORA

Končno sva prišla do jezera in do hišice ob njem. Ta pripada delavcem, ki delajo pri elektrarni. Vodno gladino so izpustili za 50 metrov, sedaj pa vrtajo rov za cev. Spoznava prijaznega ekonomo, ki naju pogosti s kavo, z njim pa se tudi dogovoriva, da imava zagotovljen brezplačen prevoz, če se vrneva do sobote.

Nekaj časa še hodiva po udobni cesti, pri rovu pa se udobnost konča. Hoja postane precej naporna, saj balvani, zemlja in pesek ne dovolijo varnega koraka. Po treh urah hoje le doseževa tako željen prostor za bivakiranje na drugi strani jezera. Nad nama kipijo vrhovi Piramide, Chacararaju, Huandov, malce zadaj pa se pokaže še najin vrh Artesonraju. Njegova južna stena, zasnežena od vrha do tal, se lepo vidi.

Strmim v to piramido. Njene razsežnosti me plašijo. Porodi se mi kup vprašanj, na katere ne najdem odgovora.

Zjutraj je lepo, toda moj kamen v želodcu je še težji. Z muko spravim vase nekaj hrane, pijača pa mi prija. Oprtava si težke nahrbtnike - in pot pod noge! Pri manjšem jezeru malce počijeva, kajti tu se pot zelo strmo vzpne. Da prideva na izpostavljen morenast hrbet, porabiva ogromno energije. Že precej visoko, pri ledeniškem potoku, si priveževa dušo.

Malce stran od poti je plošča, vzdana v kamen, na kateri piše, da sta se na Artesonraju pone srečila avstralska alpinista. Z Jocotom ne komentirava napisa, kajti obema je hudo, da se je to zgodilo ravno na najini gori.

Brez besed hodiva še nekaj časa. Pred ledenikom, ko sva že zelo onemogla, pa le zagledava

prostor za bazo. Toda po posvetu se odločiva, da postaviša šotor na samem ledeniku.

Utrujen kot konj se še dve uri spotikam, padam in preklinjam do prostora, kjer naj bi stala najina baza. Tu postaviša šotor in si skuha juho, ki nama zelo prija. Izgubila sva precej tekočine; to se pozna na najinih ustnicah. Razpokane so kot kraška zemlja, čeprav sem si jih namazal z vazelinom. Zaspim v trenutku, ko zlezem v spalko. Teh 1000 metrov me je res pošteno zdelalo, saj baza stoji na višini 5000 metrov.

RAZPOKE NA LEDENIKU

Jutro je lepo in brez oblakov, moje razpoloženje pa dokaj klavrno. Po zajtrku se odpraviva na majhen potep. Brez nahrbtnika in vrvi se napotiva proti steni. Joco je precej hitrejši, zato izgine za rob. Pojavijo se že prve razpoke, pa tudi strmina se še poveča. Po dobrih dveh urah dohitim Jocota, ki gleda proti majhni luknji pred sabo. Takoj mi je jasno: padel je v razpoko. - Razloži mi, da je bila razpoka povsem prekrita s snegom in da so ga komolci rešili. Videti je malce prestrašen. Tako se odločiva, da brez vrvi ne bova več hodila čez ledenik. Ne upam si niti pomisliti, kaj bi se zgodilo, če bi ga razpoka posrkala vase: kje bi se ustavil in v kakšnem stanju bi ga našel.

Bogatejša za izkušnjo se napotiva proti bazi. Zopet kuhava, jeva, pijeja in počivava, to pa se še nekajkrat ponovi. Proti večeru si pripraviva nahrbtnike. Sonce ravno zahaja, ko se spravim v spalno vrečo.

Tudi ta noč mi ne da spati. Obračam se in stiskam oči. Štejem ovčke, toda zaman: spanca ni od nikoder. Misli mi vse preveč uhajajo na goro in na dan, ki je pred mano: »Bom zmogel?« se sprašujem.

Joco me narahlo dregne: ura je polnoč. Pred nama je dolg dan. Za zajtrk se obilno najeva in napijeja čaja, kajti veva, da bo ta dan skop s hrano. Malo čez eno po polnoči se odpraviva proti gori, ki je deloma zavita v meglice. Nekaj korakov stran od šotora se ozrem nazaj in se vprašam: »Ga bova še videla?«

Svetilki tipata po ledeniku in iščeta najine sledi prejšnjega dne. Veter in sonce sta opravila svoje, le tu in tam je kakšen korak. Pri razpoki, v katero je padel kolega, se navežeja. Ko ga varujem prek mostu, si še dihati ne upam. Najprej gre na vse štiri in se plazi prek nevarnega mesta, nato varuje še mene. Kmalu se vsa stvar ponovi. Večkrat prečkava sumljive mostove, široke razpoke pa obideva.

SAMO ČEZ VRH V DOLINO

Ko se prične daniti, sva pod steno. Odloživa del opreme, se spočijeva in pripraviva za plezanje. Prvi raztezaj je Jocotov. Počasi napreduje, saj

ga pršič zelo ovira, še posebno, ko hoče zabiti snežni klin, dolg prek 60 cm. Sneg ne nudi prav nobene opore, snežni klini so le za moralno oporo, zato pravega stojišča ni.

Naslednji raztezaj pa je moj. Vsak korak, ki ga napravim, bi lahko posebej opisal. Občutek imam, da se spuščam in ne plezam navzgor. Stopi se mi podirajo kot za stavo. Preklinjam, da se kar bliska, toda zato ne hodim nič bolje.

Končno je raztezaja le konec. Naslonim se na cepin in diham, diham. Ko kolega pride do mene, se odločiva, da se razvežeja, saj nima smisla varovanje, ki je le simbolično. Če pade eden, potegne še drugega. Nekaj časa plezava drug za drugim, kasneje pa se ločiva za nekaj sto metrov.

Cepin zabijem v pršič, do komolca, toda zastoj. S težavo se prebijam naprej. Približno na polovici skoraj obnemorem. Povsem sem pri kraju z močmi. Korak je zelo negotov in samo še čakam, kdaj bom odfrčal. Joco me čaka na majhni polički, ki si jo je skopal.

Odločim se, da bo to moja najvišja točka in da se vrnem. Ves sesut nekako le pridem do njega in mu potožim, kako je z mano. Verjetno se mu smilim, toda tudi on ima svoje težave.

Po daljšem počitku trma in odločnost prevladata nad slabostjo in nekaj časa mi gre prav dobro. Razdalja med nama se ne veča. Toda ko začne sonce bledeti, se šele zavem, da je pozno popoldne. Kaj sedaj? Kako bo ponoči? Bova lahko sestopila? Zopet imam precej vprašanj, na katera si ne znam odgovoriti. Vendar se odločim: samo čez vrh bom sestopil v dolino, pa naj se zgodi karkoli.

Zopet rijem kot krt, vršnega grebena pa kar noče biti. Strmina naraste prek 60 stopinj. Sonce je zašlo, oblaki so se lepo obarvali. Sosednjih vrhov ni več videti - kot da se bliža huda ura. Ko prične zavijati še veter, mi pride na misel Dantejev pekel.

BIVAK V POBOČJU GORE

Povsem na koncu z močmi končno le stopim na vršni greben. Višina se tu krepko pozna, saj sem že na 6000 metrih. Strmina malce popusti, toda izpostavljenost je izredna: pod mano je 800 metrov stene. Malo pod vrhom srečam Jocota, ki se že vrača. Debelo uro me je čakal na vrhu, v tem vetru in ob tem času. Ni si mislil,

Najlepše se zahvaljujem vsem, ki so kakorkoli prispevali, da sva lahko odpovala na plezanje v Peru. Posebno so na najin uspeh zaslužni sponzorji Zavarovalnice Triglav, Optik Glešič, Radio Celje - Novi tednik, Optik Smole in Cinkarna Celje.

da bom prišel za njim. Dogovoriva se, da si bova nekje v pobočju skopala snežno luknjo in tam počakala do jutra. Kar debelo pa me je pogledal, ko sem mu rekel, da grem na vrh, saj me do njega loči samo še nekaj korakov.

In naposled ob 18.30 - vrh. Kaj je to vrh? Je to konec poti? Je to konec trpljenja? Je to smisel, v katerega verjamem?

Sam ne vem, kaj bi s sabo. Nič velikega se ne dogaja v meni. To običajno pride za tabo. Zazrem se v nebo. Veter je nad mano razgnal oblake, ponuja se mi edinstven razgled na ozvezdja. Na žalost ni nikogar, ki bi me objel in mi stisnil roko. Zavem se: tresem se ko šiba na vodi. Potrebno bo pohiteti. Skoraj že na kolenih napravim dva posnetka, pa čeprav je skoraj tema. Noge me nočejo več ubogati. Opetekajoč se pričnem sestopati proti Jocotu, ki je med tem že pričel kopati snežno luknjo.

Kopljeva kot obsedena in dihava ko slona. Ko srce ne zmore več napora, se zvrneš v sneg in te zamenja kolega. Že po nekaj minutah te tako močno trese, da bi najraje umrl. Občutek imam, da je konec zelo blizu in da ne bom preživel te noči. Toda notranja sila mi ne pusti oditi.

Po dveh urah je luknja tolikšna, da se lahko dva skrijeta pred vetrom, ki je vse močnejši. Skuhava si čaj in pojeva še preostalo hrano. Zavijeva se v bivak vrečo in astronautsko folijo. Mraz je precejšen, saj veter še dodatno ohlaja ozračje. Treseva se na izmene in komaj čakava jutra. Vso noč ležem iz sedišča, kar me še dodatno vznemirja.

GORA NAJU JE IZPUSTILA

Proti jutru se razbesni pravi vihar. Joco svetuje, da karseda hitro sestopiva. Tako se še v temi pripraviva na sestop. Trdemu od mraza mi prvi metri povzročajo velike težave, saj je tu strmina najhujša. Nekajkrat se po srečnem naključju

ujamem, ko se mi pod nogami vdre. Razmere so še slabše kot prejšnji dan. Veter se je močno okreпил in nosi pršič, tako da je vidljivost minimalna. Sneg je tako sipek, da se zdi, kot bi sestopal po pesku, strmina pa okoli 60 stopinj.

Po nekaj urah sem še vedno v steni, vendar že popolnoma izčrpan. Vsega imam dovolj. Najraje bi se ulegel in zaspal.

Končno veter malce popusti in pod sabo zagledam ledenik; še kakšnih sto metrov je do krajne počti, ki jo slutim. Pa je ni videti: pršič je prekril vse razpoke. Tu me počaka Joco in ko ugotoviva, da nama je vihar odnesel vso opremo, ki sva jo pustila tukaj, se naveževa in pričneva sestopati proti bazi, kamor prideva na smrt utrujena v dobrih dveh urah. Sesuta kot še nikoli se spraviva v šotor in zaspiva.

Popoldne se je sonce močno uprlo na ledenik, vihar se je polegel - najina baza pa je plavala v vodi. Sanjal sem, da sem na ladji, ki se potaplja. Spakirala sva torej premočeno opremo in se napotila v dolino proti jezeru. Vreme je bilo enkratno, nebo brez oblaka, modrina pa taka, da so bolele oči.

Šele pri jezeru sem začutil, da me je gora le izpustila. Toda preveč sva bila utrujena, da bi se tega veselila.

Naslednje jutro pa sva se že precej bolj počutila. Čakala naju je samo še pot okoli jezera in po dobrih dveh urah sva bila pri gradbišču elektrarne. Domačini, ki so bili tam zaposleni, so se razveselili, da nama je uspelo. Povabili so naju na kosilo in na pivo in počutila sva se, kot da sva prišla domov. Za konec pa so naju še zastonj peljali v Huaraz.

Vzpon na Artesonraju (6025 metrov) sva opravila Joco Razpotnik in Franc Horvat 30. maja 1991 (Cordillera Blanca, Peru, Južna stena, 800 m, -60°).

Bovško-češka koč pod Mangartom?

Ene od zadnjih sej predsedstva Planinske zveze Slovenije sta se udeležila tudi člana PD Bovec Miran Klaves in Gregor Rupnik ter načelnik Gospodarske komisije pri PZS Peter Štiglic, ker so razpravljali o pobudi PD Bovec, ki je ponovno obudilo načrte za gradnjo planinske postojanke na Mangartskem sedlu. Gregor Rupnik je posredoval mnenja svojega planinskega društva, ki ugotavlja vse večji obisk v gorah, zaradi česar bi vsaj poskušali uresničiti projekt nove postojanke, ki ga je že pred leti izdelal Janez Bizjak. Vojaška mejna stražnica, ki stoji tam, je v slabem stanju in na neustrezni lokaciji. Nova koč bi imela zmogljivost 80 sedežev in možnost za prenočitev do 50 ljudi,

se pravi en avtobus potnikov. Tretjino denarja za zidavo bo prispevalo planinsko društvo, tretjino naj bi dali delničarji, tretjino pa Planinska zveza Slovenije; denar za svojo tretjino bo PD Bovec poskušalo dobiti od občine: PD je namreč pred časom prodalo Dom na Predelu in denar vložilo v kulturni dom v Bovcu.

Predsednik Gospodarske komisije je opozoril na dosedanje probleme, ki jih je imelo PD Bovec z upravljanjem vseh svojih koč, od katerih so zdaj vse v zakupu. Investicija na Mangartskem sedlu bi veljala vsaj 10 milijonov tolarjev, tretjine te vsote pa Planinska zveza Slovenije zdaj nikakor ne bi mogla plačati, saj je bil približno tolikšen delež proračuna Republike Slovenije za vse slovenske visokogorske postojanke.

Na sestanku je predsednik PZS Andrej Brvar